

ERGENEKON DESTANI

Moğol ilinde Oğuz Kağan soyundan İl Han'ın hükümranlığı sırasında Tatar Türklerinin hükümdarı Sevinç Han Moğol ülkesine savaş ilan etti. İl Han'ın idaresindeki orduyu Kırgızlar ve diğer boylardan da yardım alarak bozguna uğrattı. İl Han'ın ülkesindeki tüm insanları öldürdüler. Yalnız İl Han'ın küçük oğlu Kıyan ve eşi ile yeğeni Nüküz ile eşi kurtulmayı başardılar. Düşman askerlerinin, onları bulamayacağı bir yere kaçmaya karar verdiler. Yabani koyunların yürüdüğü bir yolu izleyerek yüksek bir dağda dar bir geçite vardılar. Bu geçitten geçerek içinde akar sular, pınarlar, çeşitli bitkiler, çayırlar, meyve ağaçları, çeşitli avların bulunduğu bir yere gelince Tanrıya şükrettiler ve burada kalmağa karar verdiler. Dağın doruğu olan bu yere dağ kemeri anlamında "Ergene" kelimesiyle "dik" anlamındaki "Kon" kelimesini birleştirerek "Ergenekon" adını verdiler.

Kıyan ve Nüküz'ün oğulları çoğaldı. Dört yüz yıl sonra kendileri ve sürüleri o kadar çoğaldı ki Ergenekon'a sığmadılar. Atalarının buraya geldiği geçitin yeri unutulmuştu. Ergenekon'un çevresindeki dağlarda geçit aradılar.

Bir demirci, dağın demir kısmı eritilirse yol açılabileceğini söyledi. Demirin bulunduğu yere bir sıra odun, bir sıra kömür dizdiler ve ateşi yaktılar. Yetmiş yere koydukları yetmiş körükle hep birden körüklediler. Demir eridi, yüklü bir deve geçecek kadar yer açıldı. İl Han'ın soyundan gelen Türkler yeniden güçlenmiş olarak eski vatanlarına döndü, atalarının intikamını aldılar.

ERGENEKON DESTANINDA SİMGELER

Ergenekon Destanı Türk tarihini toplumsal bilinçdışı öğeleriyle mitleşiren bir anlatıdır.

Türk kimliğine yüklenen değerler, misyon ve özellikler; bu destanda güç, mücadele, yeniden doğuş imgeleminde sunulur. Korunarak savaşmak, düzen değiştirmek (aydınlık-karanlık) için at imgesi kullanılırken; korkularla mücadele etmek, içselleştirilen duyguları ifade etmek ve varlığını yayılarak, çoğalarak sürdürmek için kurt imgesi kullanılır.

ERGENEKON DESTANININ ÖĞRETİLERİ

Ergenekon Destanı, Türklerin zorlu koşullar karşısında nasıl mücadele ettikleri ve hayatta kalmak için verdikleri mücadele önemli bir yer tutar. Türklerin birbirlerine olan bağlılığı, inancı ve kararlılığı, destanda vurgulanan değerlerdir. Bu öğretiler, Türk kültürünün ve tarihinin anlaşılmasına yardımcı olur.

Türk kültürünün ve tarihinin önemli bir parçasıdır. Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'da yaşadıkları zorluklar ve mücadeleler, Türk kimliğinin ve kültürünün oluşumuna katkıda bulunmuştur. Ergenekon Destanı'nın sembolleri ve öğretileri, Türklerin inancı, dayanıklılığı ve mücadele ruhunu yansıtır. Bu destan, Türk tarihinin ve kültürünün anlaşılması için önemli bir kaynak olmasının yanı sıra, Türklerin bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinde de bir sembol olarak kullanılmıştır.

Türk kültürünün veya tarihinin önemli bir parçasıdır ve bu destan hakkında bilgi edinmek, Türk kültürüne ve tarihine ilgi duyanlar için faydalı olabilir. Ayrıca, Türklerin mücadele ruhu, dayanıklılığı ve inancı gibi değerleri de bu destan aracılığıyla öğrenilebilir.

ERGENEKON DESTANI VE NEVRUZ BAYRAMI

Orta Asya'dan Balkanlardaki uluslara kadar çok geniş bir bölgede yerel renk ve inançlarla kutlanan Nevruz, her ulusun kendi kültür değerleriyle özdeşleştirip sembolleştirdiği, özü itibariyle baharın gelişinin kutlandığı coşkuyla karşılandığı bir gündür. Yaşadığı geniş coğrafyada doğa ve çevrenin uyanışının kutlandığı Nevruz Bayramı'nın

Anadolu'da ve Türk kültürünün yayıldığı bölgelerde de son derece köklü ve zengin bir geçmişi vardır.

Nev(yeni) ve ruz (gün) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen ve YENİGÜN anlamını taşıyan Nevruz, kuzey yarımkürede başta Türkler olmak üzere bir çok halk ve topluluk tarafından yılbaşı olarak kutlanır.

Gece ile gündüzün eşitlendiği 21 Mart'ta güneş göçmen kuşlar gibi kuzey yarımküreye yönelir. 21 Mart ile birlikte havalar ısınmaya, karlar erimeye, ağaçlar çiçeklenmeye, toprak yeşermeye, göçmen kuşlar yuvalarına dönmeye başlar.

Bu nedenle 21 Mart bütün varlıklar için uyanış, diriliş ve yaratılış günü olarak kabul edilerek, Nevruz/YENİGÜN bayramı adıyla kutlanır.

Orta Asya'da yaşayan Türkler, Anadolu Türkleri ve İranlıların yılbaşı olarak kabul ettikleri güne Nevruz adı verilir ki, yeni gün anlamına gelir. Gece ve gündüzün eşit olduğu Miladi 22 Mart, Rumi 9 Mart gününe rastlamaktadır.

Nevruz-i Sultani, Sultan Nevruz, Sultan Navrız,

Navrız, Mart Dokuzu gibi adlarla da anılmaktadır.

Oniki Hayvanlı Türk Takviminde görüldüğü üzere Türklerde de çok eskiden beri bilinmekte ve törenlerle kutlanmaktadır. Türklerde Nevruz hakkında başlıca rivayet, bugünün bir kurtuluş günü olarak kabul edilmesidir. **Yani Ergenekon'dan çıkıştır.** İşte bu nedenle bugün Türklerde Nevruz, yeni yılın başlangıcı olarak kabul edilmiş ve günümüze kadar bayramlarda kutlanagelmiştir. Orta Asya'daki Türk topluluklarından Azeri, Kazak, Kırgız, Türkmen, Özbek, Tatar, Uygur Türkleri, Anadolu Türkleri ve Balkan Türkleri Nevruz geleneğini canlı olarak günümüze kadar yaşatmışlardır. (<https://aregem.ktb.gov.tr/TR-12646/nevruz-nedir.html>)

ETKİNLİK

*Çinliler ve Moğolların başını çektiği halklar, Türk milletini tuzığa düşürerek büyük bir bozguna uğrattılar. Kurtulabilenler bir dağa kaçtı. Ortasında otlakları, ağaçları, nehirleri ve gölleri olan bir ovada yaşamaya başladılar. Zamanla sayıları çoğaldı, buraya sığmaz oldular. Ergenekon adı verilen bu yerden çıkmak için dağın içindeki demir madenini eriterek yol açtılar. Yolun açıldığı günü hayatlarının yeniden başlangıcı, yeni yılın ilk günü kabul ettiler. Yolun açıldığı günün yıldönümünde çeşitli oyunlar, eğlenceler ve spor müsabakaları yaparak, atalarına kurban kestiler. (**Ergenekon Destanı**)*

Destanın verilen bölümünden hareketle Türklerin askerî, siyasi, sosyal ve kültürel yapısını değerlendiriniz.

Metin Özdamarlar

Bu föy, "Masal ve Destanlarımız" seçmeli dersi için öğretmen ve öğrencilerimize destek vermek üzere Metin ÖZDAMARLAR tarafından hazırlanmıştır.